

Arbetet vid en järngruva i slutet på 1800 talet var hårt och farligt. Nere i gruvan var det kolmörkt och man måste använda ljusstickor eller karbidlampor för att kunna se någonting. Löst sittande stenar kunde ramla ner och förorsaka krosskador eller tom dödsfall. Syrebrist hotade också.

Vid gruvan fanns det många olika arbetsuppgifter. Förmannen kallades Gruvfogde. Han var arbetsledare för alla gruvhjonen. Bland dessa märktes bla:

Timmermän, gruvsmeder, pumpvaktare, konststigare, kartritare, gruvdrängar, spelstigare, invägare, maskinister mfl. I en liten gruva, som här, fick ofta en person svara för många arbetsuppgifter.

Kvinnor och barn deltog också i arbetet vid gruvan. I allmänhet uppe vid skrädhuset där den uppbrutna stenen finkrossades och sorterades

Arbetet vid Knapptjärn pågick inte året runt. Ibland behövdes arbetskraften till annat arbete vid Bruket eller tex till kolning. Under de perioder som brytningen pågick var gruvhjonen inkvarterade i Knapptjärnsbaracken. Där var det uppvärmt, lagades mat och fanns många sovplatser.

Ett undantag var maskinisten. Han såg till att kraftcentralen var igång dygnet runt och hade en egen bostad i anslutning till ångmaskinen.

KNAPPTJÄRN - Manskapsbaracken

Knapptjärnsbaracken ca 1930

Solvarbo bystuga 2016

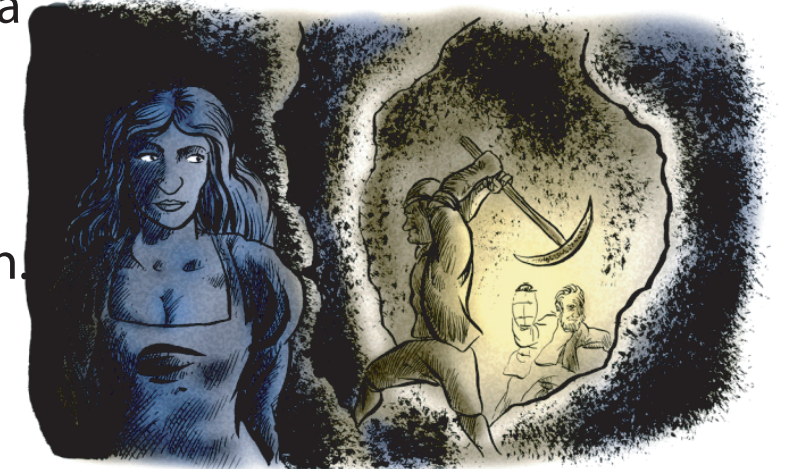
Knapptjärnsbaracken var en stor och vältimrad byggnad. Efter gruvans nedläggning 1909, användes den troligen för skogsarbetare ända in på 40-talet. Den siste bofaste kan ha varit Otto Karlström m familj. Därefter stod den tom och tillbommad fram till 1970 då den såldes till hembygdsföreningen i Solvarbo som byggde om den till bystuga.

Vidskepelse och gruvskrock

Det fanns vissa saker att tänka på för den som jobbade i gruvan

1. Innan du gick ner i gruvan varje morgon måste du knacka tre gånger i bergväggen för att Gruvfrun skulle veta att du fanns i gruvan. Gruvfrun kunde uppträda som en trollkärning, ett djur, en gråskäggig gubbe eller en fladdermus och skrämde bort människor från malmfyndigheten.

Hon kunde också framträda som en elegant dam, lång och stilig, ofta förnämt klädd i en ljusgrå klänning. Om hon var på riktigt bra humör kunde hon visa var de lämpliga malmådrorna fanns och ibland kunde hon varna om olyckor. Men... om gruvfrun visade sig i svarta kläder, betydde det ofta döden för någon av gruvfolket.

teckning: Richard Svensson

2. Gruvfrun förbjöd svordomar, visslande och sång i gruvan.

3. Att gruvfrun skyddade sina gruvarbetare vet man.

- du kände att en sten skulle ramla ned och

-du flyttade dig.

-många gånger föll en sten ner just där du hade stått.

4. att se till att rovoljelampan/senare karbidlampan var i skick var livsviktigt. Det är bara inte mörkt under jord ....det är kolsvart
Talesättet var att en gruvarbetare utan kniv och eller tändstickor var värdelös.

Alla gruvarbetare fick två jungfrur (ca 17 cl) brännvin varje helg till dess att Templarlogen (nykterhetsrörelsen) stoppade det hela.

Följande gruvbön lästes före arbetsdagens början av **böngöraren**:

Gud, ge dem som vårdar bergsverk visdom och kraft att väl uträtta det som åligger dem.

Bevara för skada och farlighet dem som arbetar i de djupa jordens rum.